

RAZGOVOR SA VOJNIM ČASNIKOM KOJI 33 GODINE U ODORI SLUŽI DOMOVINI:

‘U ratu sam se vojsci priključio instinktivno, u miru je služenje postalo moj životni poziv’

HRVATSKA ([HTTPS://PROMISE.HR/CATEGORY/HRVATSKA/](https://promise.hr/category/hrvatska/)) 13. studenoga 2024. Promise.hr ()

„Služenje vojnog roka svakako vas promijeni, kao i vaše dotadašnje poglede i stavove na rad i rješavanje životnih situacija. Nešto što je prije bilo smiješno i nerazumljivo, dobije svrhu i postane dio vaše rutine, postanete bolje organizirani, naučite planirati obveze, razmišljati unaprijed, razvijati socijalne vještine sudjelovanjem u timskom radu koji je danas uvelike zapostavljen“

Piše: Dražen Boroš

Protagonist četvrtog nastavka naše teme „Obvezni vojni rok – istinski društveni kapital“ dulje od 30 godina služi Hrvatskoj u vojničkoj odori. Unovačen je dragovoljno još golobrad, s nepunih 18, u jeku domovinskog rata 1991. i otad je, od temeljne obuke i vojničke izobrazbe, sudjelovanja u obrani domovine, preko međunarodnih mirovnih misija do današnje specifične i delikatne pozicije u sustavu Oružanih snaga Republike Hrvatske, posvećen svom pozivu i cjeloživotnom stjecanju novih vještina i znanja.

Nadobudno smo pomislili da će nam svoje vojničko stasanje usporediti sa stasanjem hrvatske vojske, svoja višedesetljetna iskustva i izazove s terena, ispričati slikovito i otvoreno, naslovljen svojim imenom i prezimenom, s ciljem motivacije budućih hrvatskih ročnika, obveznih i dragovoljnih, te afirmacije svog časnog poziva. Međutim, časnici glavnog stožera,

visokopozicionirani djelatnici oružanih snaga, profesionalni vojnici i sve ostale djelatne osobe u sustavu Oružanih snaga podliježu strogim pravilima i etičkim kodeksima zbog specifične prirode službe, pa je naš sugovornik ostao anoniman.

Vojna služba zahtijeva kolektivni pristup prema javnosti, koji stavlja naglasak na predstavljanje Oružanih snaga kao cjeline, a ne isticanje pojedinaca, što je važno iz nekoliko razloga. Prvo, zbog operativne sigurnosti: otkrivanje identiteta, pozicije, ili zadataka pojedinca može otkriti osjetljive informacije, što može ugroziti osobu i oslabiti sigurnost vojnog sustava. To je posebno važno u kontekstu osoba s dugom i bogatom karijerom, koje su možda sudjelovale u misijama ili operacijama koje su još uvijek povjerljive ili klasificirane.

Drugo, zbog organizacijske kohezija i profesionalne etike: vojna profesija temelji se na timskoj orijentaciji i principima subordinacije. Isticanje pojedinaca može potkopati osjećaj jedinstva, a javno samostalno iznošenje stavova može izazvati sukobe s politikom oružanih snaga ili stavovima viših instanci.

I treće, zbog vjerodostojnosti institucije: kada govor dolazi od samog vrha ili od službeno imenovanih predstavnika, stavovi su usklađeni i ujedinjeni, čime se osigurava da su poruke točne, službene i u skladu s politikom države. Anonimnost smanjuje mogućnost pojedinačnih interpretacija koje bi mogle biti pogrešno protumačene.

Naš sugovornik, u izričaju vojnički discipliniran i racionalan, bez metafora i hiperbola, otkriva nam što znači vojna služba danas i kako izgleda put vojnika od dragovoljca Domovinskog rata do profesionalne cjeloživotne vojne službe i međunarodnih mirovnih misija NATO-a. S bogatim iskustvom i perspektivom koja obuhvaća razdoblje od osnutka Hrvatske vojske do današnjih izazova, nudi uvid u značajne promjene koje su oblikovale vojsku, te odgovara koje vještine i iskustva vojska može pružiti mladima za cijeli život.

Njegova iskustva, od suočavanja s ratnim strahotama do humanitarnog rada u kriznim područjima, pružaju inspiraciju i jasno upućuju na to da vojna služba nije samo posao, već poziv koji traži prilagodljivost, ljubav prema domovini, te sposobnost timskog rada i žrtvovanja.

Kako je izgledao vaš početak u Hrvatskoj vojsci i što vas je motiviralo da svoj cjeloživotni poziv ostvarite u Oružanim snagama Republike Hrvatske?

„Iznimno je teško odlučiti se i danas na taj korak obzirom na sve predrasude koje čovjek može imati prema vojničkom zanimanju, ali uvjeravam vas da vrlo brzo raščistite s predrasudama. Kada upoznate sve te različite mlade ljude s različitim motivima ulaska u

sustav i kada zajedno imate samo jedan cilj – uspješno završiti obuku odnosno dobivenu zadaću – sve dobije sasvim drugačije konture i smisao. Osobno, moji motivi zbog ratnog doba i vremena stvaranja odnosno početaka Hrvatske vojske, kao i velikoj većini, bili su više instinktivni te automatizirani ulaskom u vojsku zbog obrane, domoljublja, straha za egzistenciju, što osobnu, što egzistenciju zajednice, obitelji, doma, prijatelja...”

Kako se mijenjala Hrvatska vojska od svoga ustroja do danas? Koje su najveće promjene koje biste istaknuli?

„Osobno mi se čini da je pristup ljudi koji ulaze u sustav danas potpuno drugačiji te da je odnos prema ovom pozivu puno blaži. Ne da se postupa manje sa srcem, a više iz potrebe, ali na to se svedu sve analize ako ih provedemo. Dakle, hoću reći da je najveća promjena, a ujedno i ona najbitnija, u ljudima te njihovim motivima i pristupu, njihova potreba za zaposlenjem, avanturom i izazovima te rješavanjem egzistencijalnog pitanja.“

Koji su bili najizazovniji trenuci vaše karijere?

„Najizazovniji trenutak moje karijere svakako je bio sudjelovanje u Domovinskom ratu i stradavanje ljudi koje svaki rat nosi sa sobom. Ostali izazovi u nastavku moje vojne karijere javljaju se kroz razne obučne događaje, vojne vježbe u zemlji i inozemstvu te obnašanje određenih dužnosti u sklopu NATO saveza i misija odnosno operacija. Samo sudjelovanje u misijama i operacijama donosi određenu dozu rizika bez obzira koliko se sve čini atraktivnim i zanimljivim za svakog vojnika bez obzira na čin i dužnost. Samim sudjelovanjem svaki pojedinac pridonosi osobnom razvoju kao i sustavu u cjelosti, a sve u konačnici kako bi se pomoglo u dostizanju i razvoju mira zemlji/naciji bez obzira u kojem dijelu svijeta se nalazite. Pozitivni osjećaji koje sam osobno doživio tijekom sudjelovanja u međunarodnim misijama bili su zadovoljstvo kada smo mogli pomoći lokalnom stanovništvu, osobito djeci, putem različitih humanitarnih donacija u hrani i potrepštinama koje su definitivno njima od presudne važnosti da bi uopće mogli preživjeti, jer naravno veliki broj misija i operacija se provodi upravo u siromašnim dijelovima svijeta kao i zemljama u kojima traje ili je završio oružani sukob. Naravno, postoje i teške situacije i trenuci, jer kada čovjek dolazi iz sredine gdje mu je sve dostupno i gdje vlada mir, kako god čvrst bio teško mu se jednim dijelom suočiti, gledati i proživljavati težinu svakodnevnice tih ljudi. Tada se javlja nemir, tuga, empatija i tek tada shvatiš koliko smo zapravo sretni u svojoj domicilnoj okolini u odnosu na područja u kojima djeluje određena misija/operacija.“

Što ste naučili u međunarodnim mirovnim misijama i iz svojih iskustava u njima?

„Jedno od važnih iskustava je upoznavanje s funkcioniranjem tuđih oružanih snaga. Upoznajete se s načinima rješavanja određenih izazova i situacija koji su različiti od nacije do nacije. Naravno, kao jedna od sudionica međunarodnih misija, Hrvatska ima veliko ratno iskustvo koje razmjenom definitivno pomaže i drugim članicama koje sudjeluju u misijama odnosno operacijama. Ono što mogu reći o naučenim lekcijama je da se za svaku operaciju/misiju treba posebno pripremiti, nužno je upoznavanje s lokalnim običajima, vjerskim i religijskim pitanjima, osnovama geopolitičke i političke situacije te trenutnog stanja na terenu, jer nije svaka misija, ma koliko se to činilo, niti približno ista bez obzira na blizinu odnosno udaljenost zemlje od zemlje u kojoj se provodi.“

Što biste poručili mladima koji razmišljaju o vojnoj karijeri, ali se još nisu odlučili?

„Osobno mislim da poruka mora u sebi sadržavati ljubav prema pozivu koji će obavljati danas-sutra. Ako se imalo kolebaju oko toga, uvijek će biti u problemu zašto ovo rade i je li cilj vrijedan žrtve koju podnose. Smatram da ovo nije običan posao. Osoba mora voljeti ljude, timski rad te biti spremna na kontinuirane promjene i osobni rast, dakle prilagodljiva u određenom trenutku u sklopu neke zajednice. Isto tako, zbog specifičnosti službe bit će potrebna i određena odricanja. No, ljepota je da možete napraviti puno dobrog a svojim djelovanjem učiniti promjenu u bilo kojem području rada, bilo za sebe, drugoga, u konačnici za cijeli sustav i zajednicu, a sve obnašajući svoje zadaće.“

Koliko je informatička potpora važna u modernim vojnim operacijama i kako je evoluirala kroz vaš radni vijek?

„Iznimno važno pitanje u današnje vrijeme je pitanje informatičke pismenosti, a mislim da je svi mladi danas posjeduju. Razvoj je napravio svoje i gotovo je nemoguće ne doći u kontakt s tehnološkim inovacijama ili biti potpuno neupućen. No, da bi oni koji posjeduju edukaciju i vještine na polju informatike ostali i postali dio vojnog sustava, a što uostalom u današnje vrijeme vrijedi za svaku struku, a osobito za vojnu, potrebno je ponuditi mladim ljudima, osim iznadprosječnih primanja, i izazove i fleksibilnost. Svakako to je rad s opremom koja je specifična u ovom segmentu te konstantno poticati nove ideje rješavanja postojećih i budućih izazova na ovome planu. Ono što osobno primjećujem kroz vlastiti radni vijek je veliki skok u razvoju info potpore kroz razne nove programe i aplikacije koje ubrzavaju procese te omogućuju brže i bolje snalaženje u masi informacija te čine sve dostupnim u vrlo kratkom roku, posebno u odnosu na ratno vrijeme i početke stvaranja Oružanih snaga, no svakako je moguće puno više.“

Kako je služenje vojnog roka utjecalo na vas i osobno i profesionalno?

„Služenje vojnog roka svakako vas promijeni, kao i vaše dotadašnje poglede i stavove na rad i na rješavanje životnih situacija. Nešto što je prije bilo smiješno i nerazumljivo dobije svrhu i postane dio vaše rutine. Organiziranost te promišljanje o ishodu i kako do njega doći, stvarajući si nekoliko mogućih pristupa situaciji, postane način na koji pristupate životu ne samo u poslu već i u rutinskim stvarima. Smatram kako bi mladim generacijama u današnje doba služenje vojnog roka jako koristilo na način da bi to iskustvo kao i stečena znanja koja su vrlo specifična mogli primijeniti na svakodnevne izazove i životne situacije u smislu bolje organiziranosti, razmišljanja unaprijed, planiranja obveza kao i sudjelovanje u timskom radu u civilnim organizacijama, ukoliko ne odluče ostati dio vojnog sustava. Na primjer, u naprednom digitalnom dobu, mobiteli i suvremena tehnika isključuju osobe iz društva dok te vojska obvezuje na timsku suradnju čime se razvijaju socijalne i druge vještine koje su danas uvelike zapostavljene.“

Koje su još vještine i vrijednosti koje ste stekli u vojsci, a koje bi bile korisne mladima u životu bez obzira jesu li u vojnoj službi?

„Kao što sam prethodno naveo, organiziranost u obavljanju svakodnevnih zadaća, smirenost u stresnim situacijama koje život stavlja pred vas, traženje uvijek najboljeg rješenja, učinkovitost pri obavljanju najosnovnijih zadaća do onih najzahtjevnijih.“

Na koje ste trenutke vaše karijere najponosniji, te što biste istaknuli kao najvažniji doprinos kojeg ste dali HV-u?

„Kada razmišljam o tome smatram kako sam i ja kao mali dio vojne cjeline pridonio pobjedi Hrvatskih oružanih snaga u Domovinskom ratu, a u konačnici i njihovom daljnjem razvoju i modernizaciji te se zbog toga osjećam i ponosno i zahvalno. Naravno, postoje i drugi trenutci na koje sam ponosan kao što su pohvale, nagrade, dobivena odličja, ali osobito na mogućnosti prenošenja iskustava i znanja na mlađe generacije kolega unutar našeg sustava.“

Što mislite o budućnosti vojne profesije u Hrvatskoj i kako mladi mogu pridonijeti toj budućnosti?

„Smatram da vojna profesija u Hrvatskoj ima budućnost jer je izuzetno strukturirana i ima jasan cilj, no ponuda je siromašna u smislu onoga što mlade danas zanima. Postoje određeni benefiti, kao što je mogućnost ranijeg odlaska u mirovinu, ali postoje i nedostaci ukoliko se osoba za vrijeme vojne službe dovoljno ne razvije i školuje za eventualnu drugu karijeru.“

Mladima treba ponuditi izazove kroz obuke i edukaciju, osvježiti programe, tečajeve te revitalizirati vojno školstvo koje je još na razini otprije dvadeset godina. Obzirom na nove metode ratovanja, sustave naoružanja i općenito vremena u kojem živimo, potrebno je

promijeniti pristup.

No, naravno, neizbježan je financijski element u startu, koji je u odnosu na civilstvo apsolutno poražavajući, osobito kada je riječ o sustavu hijerarhije koji vas ograničava i obvezuje na red. Znači, vojna služba puno iziskuje od mladog čovjeka, a malo nudi. Vojnici koji su vezani ugovorima nemaju apsolutno nikakvih mogućnosti ostvariti materijalna prava u smislu naknada za putovanje, naknada za stanovanje jer su vezani za smještaj u vojarnama, koji je apsolutno neprihvatljiv.

Od propuha u vojničkim spavaonicama do neispravnih sanitarnih čvorova. Bez tog minimuma ne možemo, barem u današnje vrijeme, govoriti o boljem privlačenju mladih u sustav. Smatram da mladi mogu puno pridonijeti ne samo zato što su energični i posjeduju nova znanja već i zato što će nam omogućiti nove ideje i novi pristup današnjem vremenu i društvu u cjelini. Na nama je samo da im pružimo priliku, osiguravajući im atraktivne ponude i mogućnosti unutar vojnog sustava, poput rješavanja stambenog pitanja, mogućnosti povoljnijih kredita, plaćanja prekovremenog rada, da bismo zajedno rasli odnosno skupa se nastavili razvijati u skladu vremena u kojem živimo.“

Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa poticanja novinarske izvrsnosti.